

แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวานรพ.เชาติชฌณฎฎ จันทบุรี (อ้างอิง ADA 2016)

ประชาชนที่เข้าเกณฑ์การคัดกรองเบาหวานถูกคัดกรอง¹

Prediabetes₂
ภาวะก่อนเบาหวาน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและตรวจติดตามทุก 1 ปี

วินิจฉัยเบาหวาน
FBS >126 mg/dl หรือ
75 g, 2-hr PG >= 200 mg/dl หรือ
A1C >= 6.5% หรือ
ผู้ป่วยที่มีอาการหิว น้ำบ่อย ปัสสาวะบ่อย น้ำหนักลด
และ DTX >= 200mg/dl

The comprehensive diabetes medical evaluation
การประเมินผู้ป่วยเบาหวานอย่างครบวงจร

ควบคุมอาหาร ลดน้ำหนัก ออกกำลังกาย
ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน

MFM (500) 1 เม็ด pc เย็น
1 wk ถ้าไม่มีN/V เพิ่มเป็น
1x2 จากนั้นเพิ่มเป็น >>
1x3 > 2x2 > 2x3
Max 2550-3000
mg/day

SU :glipizide (5) หรือ
gliben (5) ½-1 เม็ดวันละ
1-2 ครั้งก่อนอาหาร 20
นาที >> 1x2 > 2-0-1 > 2x2
Max 20 mg/day

NPH :
เริ่ม : 10 U/day หรือ
0.1-0.2 U/kg/day sc hs
ปรับ : 10-15% หรือ 2-4 U 1-2/week
Hypogly : หาสาเหตุ ลด dose 4 U หรือ
10-20%

Mixtard :
เริ่ม : แบ่ง basal dose เป็น 2/3 เช้า ,
1/3 เย็น sc ac
ปรับ : เพิ่ม dose 1-2 U หรือ 10-15% 1-
2 /week
Hypogly : หาสาเหตุ ลด dose 4 U หรือ 10-
20%

Basal-bolus insulin injection
Basal NPH ตามข้างบน , Bolus : RI 0.1 U/kg หรือ
10% basal dose/meal
ปรับ : เพิ่ม dose 1-2 U หรือ 10-15% 1-2 /week
Hypogly : หาสาเหตุ ลด dose 4 U หรือ 10-20%

Cardiovascular disease and risk management ⁴

Microvascular complications and foot care ⁵

เป้าหมาย
A1C < 7% , Preprandial capillary plasma glucose
80-130 mg/dl

ส่งต่อผู้ป่วยตามข้อบ่งชี้

- ➡ ถ้าไม่ได้ตามเป้าหมาย
- Contraindication MFM**
1. Cr. >1.4 ในผู้หญิง หรือ >1.5 ในผู้ชาย
  2. Heart failure
  3. Severe liver disease
- Contraindication SU**
1. แพ้ยา sulfa
  2. Severe liver disease
  3. Severe kidney disease

1. เกณฑ์ในการคัดกรองเบาหวาน (criteria for diagnosis)

1.1 ประชาชนที่มี BMI ≥ 23 และมี risk factors ดังต่อไปนี้

- Physical inactivity
- ญาติสายตรงเป็นเบาหวาน
- ผู้หญิงที่เคยเป็น GDM หรือคลอดบุตรมากกว่า 4 กิโลกรัม
- Hypertension
- HDL cholesterol level < 35 mg/dl และหรือ TG > 250 mg/dl
- Polycystic ovary syndrome
- A1C $\geq 5.7\%$
- Severe obesity , acanthosis nigricans

1.2 ประชาชนทุกคนที่อายุมากกว่า 45 ปี

1.3 ถ้าผลปกติให้มาตรวจซ้ำอย่างน้อย 3 ปี

2. ภาวะก่อนเป็นเบาหวาน (Prediabetes)

2.1 FPG 100-125 mg/dl หรือ 75-g OGTT 140-199 mg/dl หรือ A1C 5.7-6.4%

2.2 ผู้ป่วยทุกคนที่เป็น prediabetes ต้องได้รับการดูแลเกี่ยวกับ intensive diet และ physical activity behavioral counseling program โดยมีเป้าหมายคือลดน้ำหนักให้ได้ 7% ของน้ำหนักตัวและออกกำลังกาย ให้ได้ moderate-intensity อย่างน้อย 150 นาทีต่อสัปดาห์

3. การประเมินผู้ป่วยเบาหวานอย่างครบวงจร (Components of the comprehensive diabetes medical evaluation)

3.1 ประวัติ

- อายุ อาการที่เริ่มเป็น
- ลักษณะอาการกรกิน น้ำหนัก นิสัยการออกกำลังกาย นิสัยการใช้ชีวิตประจำวัน
- คัดกรองภาวะซึมเศร้า โดย 2Q

- ประวัติสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า ใช้สารเสพติด
- ประวัติเกี่ยวกับการรักษาโรคเบาหวาน
- ประวัติการเกิด DKA hypoglycemia macro/microvascular complication

3.2 ตรวจร่างกาย

- BMI, BP, fundoscopic examination, VA, Thyroid palpitation, skin examination, comprehensive foot examination

3.4 แลป

- A1C , lipid profile, LFT ,urine microalbumin, serum creatinine, GFR,

4. Cardiovascular disease and risk management

4.1 Hypertension

- Keep BP $< 140/90$ mmHg
- Life style modification
- Antihypertensive drug แนะนำ ACEI , monitor serum cr,k

4.2 lipid management

Table 8.1—Recommendations for statin and combination treatment in people with diabetes

Age	Risk factors	Recommended statin intensity*
<40 years	None	None
	ASCVD risk factor(s)**	Moderate or high
40–75 years	ASCVD	High
	None	Moderate
	ASCVD risk factors	High
	ASCVD	High
>75 years	ACS and LDL cholesterol > 50 mg/dL (1.3 mmol/L) in patients who cannot tolerate high-dose statins	Moderate plus ezetimibe
	None	Moderate
	ASCVD risk factors	Moderate or high
	ASCVD	High
	ACS and LDL cholesterol > 50 mg/dL (1.3 mmol/L) in patients who cannot tolerate high-dose statins	Moderate plus ezetimibe

*In addition to lifestyle therapy.

**ASCVD risk factors include LDL cholesterol ≥ 100 mg/dL (2.6 mmol/L), high blood pressure, smoking, overweight and obesity, and family history of premature ASCVD.

Table 8.2—High-intensity and moderate-intensity statin therapy*

High-intensity statin therapy	Moderate-intensity statin therapy
Lowers LDL cholesterol by $\geq 50\%$	Lowers LDL cholesterol by 30% to $< 50\%$
Atorvastatin 40–80 mg	Atorvastatin 10–20 mg
Rosuvastatin 20–40 mg	Rosuvastatin 5–10 mg
	<u>Simvastatin 20–40 mg</u>
	Pravastatin 40–80 mg
	Lovastatin 40 mg
	Fluvastatin XL 80 mg
	Pitavastatin 2–4 mg

*Once-daily dosing.

จากตารางแนะนำผู้ป่วยเบาหวานตามช่วงอายุและ CVD risk

ควรให้ statin moderate-high intensity statin ตามข้อบ่งชี้ แต่เนื่องจากข้อจำกัดของรพ.ดังนั้นจึงควรให้ simvastatin 20-40 mg ยกเว้นในผู้ป่วยที่ไม่สามารถ controll lipid profile และมี macrovascular complication อาจส่งต่อเพื่อได้ high intensity statin จากรพศ.

4.3 Antiplatelet agents

- พิจารณาให้ ASA 75-162 mg/day เพื่อ primary prevention ในผู้ป่วยเบาหวานที่มี 10-year risk > 10 % (ผู้ป่วยชายหรือหญิงที่เป็นเบาหวานอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 50 ปี และมี major risk factor อย่างน้อย 1 ข้อ และไม่มี risk bleeding
  - family history of premature atherosclerotic cardiovascular disease
  - hypertension
  - smoking
  - dyslipidemia
  - albuminuria
- ให้ ASA 75-162 mg/day เพื่อ secondary prevention ให้ผู้ป่วยเบาหวานและมีประวัติ atherosclerotic cardiovascular disease

5. Microvascular complications and Foot care.

5.1 diabetic kidney disease

- screening ประเมิน urine microalbumin , GFR อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ในผู้ป่วยเบาหวาน

- treatment

- ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
- ควบคุมความดันโลหิตสูง
- แนะนำอาหารที่มีโปรตีน 0.8 g/kg/ body weight per day

- ใช้ ACEI เพื่อลดภาวะ proteinuria
- GFR 45-60
  - พิจารณา refer เมื่อไม่สามารถ rule out nondiabetic kidney disease
  - ปรับ dose ยา
  - Monitor GFR ทุก 6 เดือน
  - Monitor electrolytes , bicarbonate, Hb,calcium,phosphorus ปีละ 1 ครั้ง
- GFR 30-44
  - Monitor GFR ทุก 3 เดือน
  - Monitor electrolytes , bicarbonate, Hb,calcium,phosphorus น้ำหนัก ทุก 3-6 เดือน
- GFR 30
  - พิจารณาส่งต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคไต

5.2 diabetic retinopathy

- ตรวจตาเมื่อวินิจฉัยว่าเป็นเบาหวานโดย fundus camera , VA ทุก 1 ปี
- พบ DR พิจารณาส่งต่อเพื่อพบจักษุแพทย์

5.3 Neuropathy , foot care

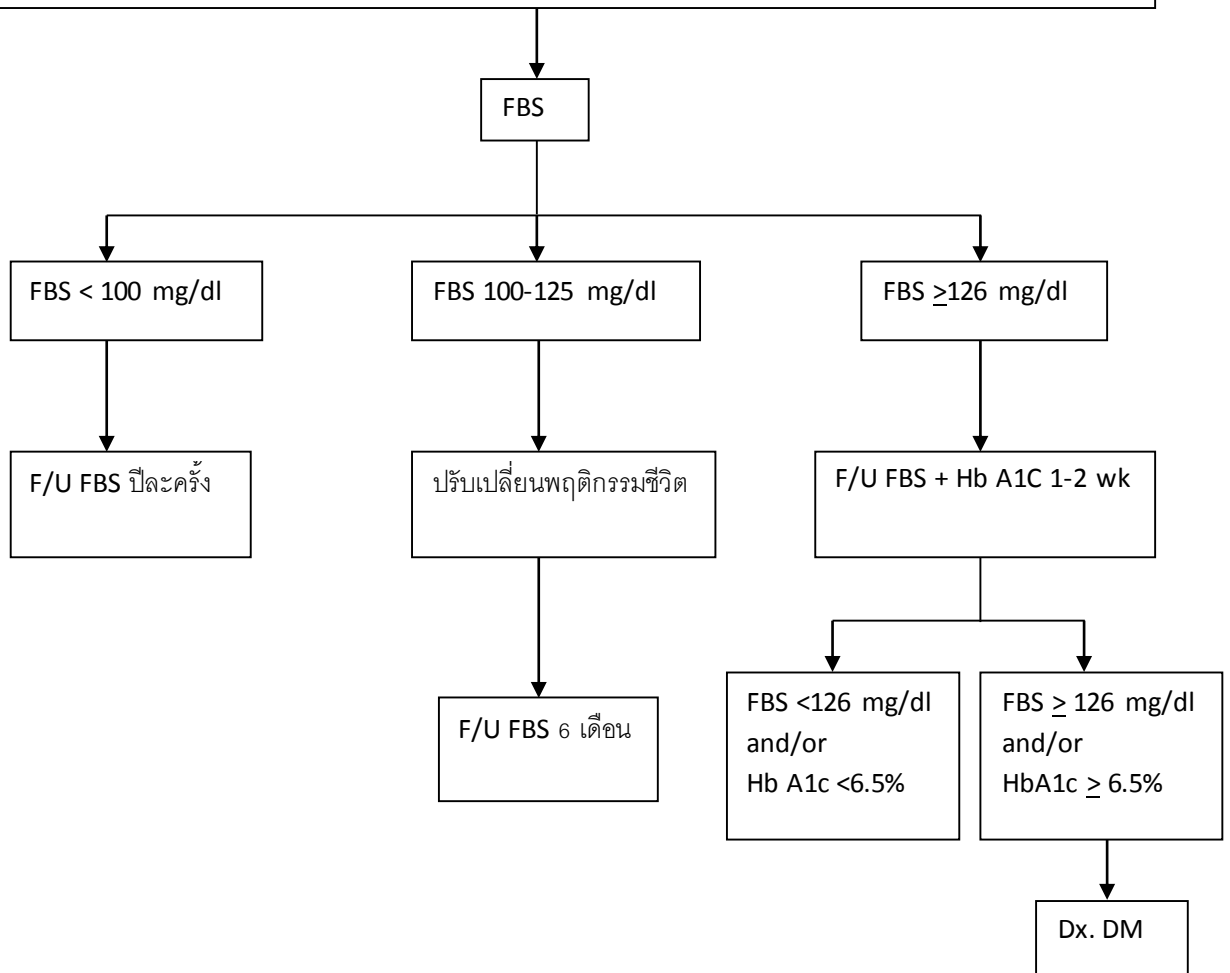
- ตรวจ 10-g monofilament testing (pinprick, temperature or vibration sensation) , แผล , การผิดปกติของเท้า อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

การคัดกรองและวินิจฉัยเบาหวาน

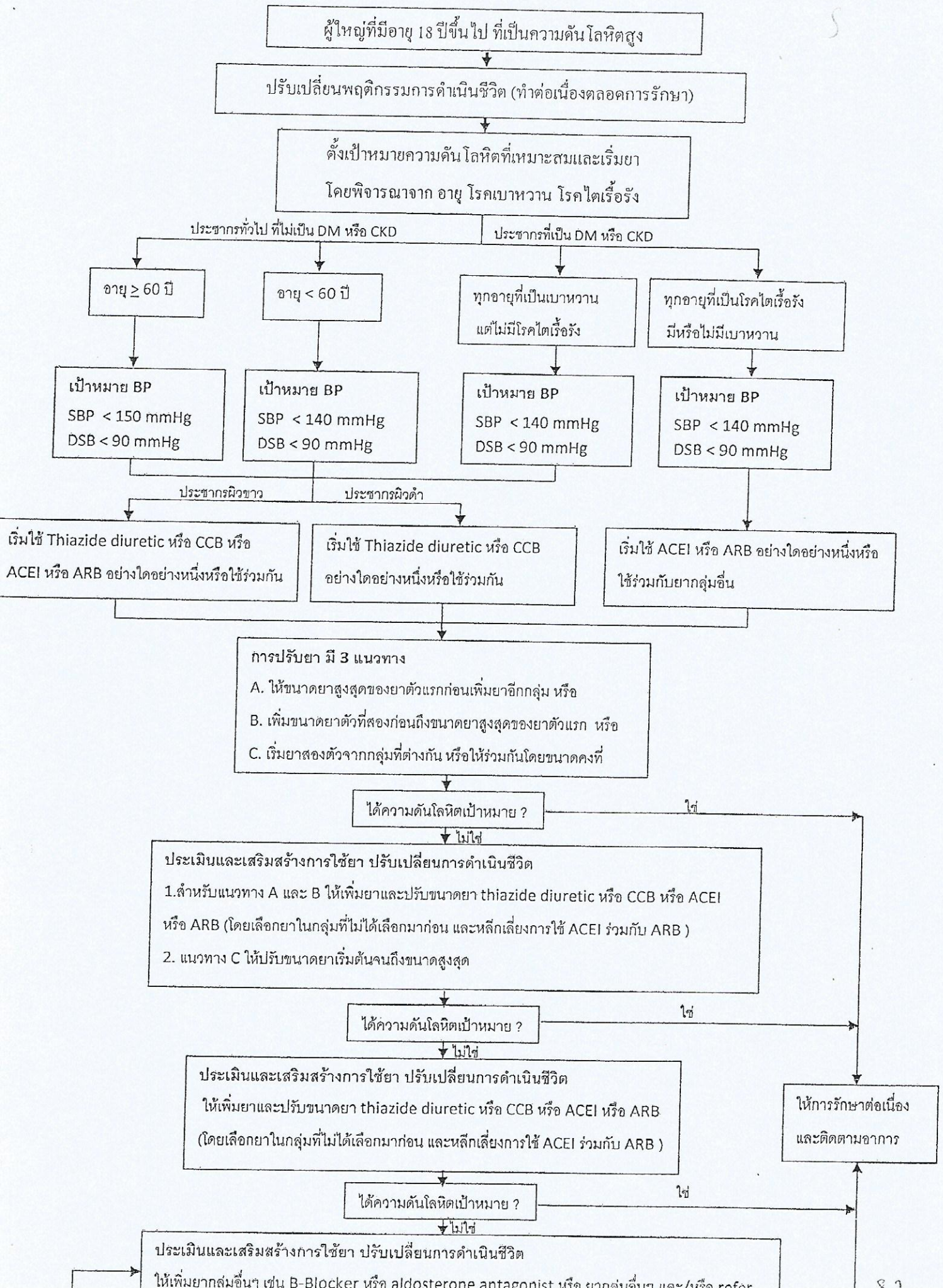
การคัดกรองเบาหวานควรทำใน

1. ผู้ที่อายุ 35 ปีขึ้นไป
2. ผู้ที่อ้วน* และมี พ่อ แม่ พี่ หรือ น้อง เป็นโรคเบาหวาน
3. เป็นโรคความดันโลหิตสูงหรือกำลังรับประทานยาควบคุมความดันโลหิตสูง
4. มีระดับไขมันในเลือดผิดปกติ (TG > 250 mg/dl และ/หรือ HDL < 35 mg/dl)
5. มีประวัติเป็นโรคเบาหวานขณะตั้งครรภ์หรือเคยคลอดบุตรน้ำหนักเกิน 4 กิโลกรัม
6. เคยได้รับการตรวจพบว่าเป็น IGT หรือ IFG
7. มีโรคหัวใจและหลอดเลือด (cardiovascular disease)
8. มีกลุ่มอาการถุงน้ำในรังไข่ (polycystic ovarian syndrome)

*อ้วน หมายถึง BMI > 25 กก./ม.2 และ/หรือ รอบเอวเท่ากับหรือมากกว่า 90 ซม. ในผู้ชาย หรือ เท่ากับหรือมากกว่า 80 ซม. ในผู้หญิง หรือมากกว่าส่วนสูงหารสองในทั้งสองเพศ (อัตราส่วนรอบเอวต่อส่วนสูงมากกว่า 0.5)

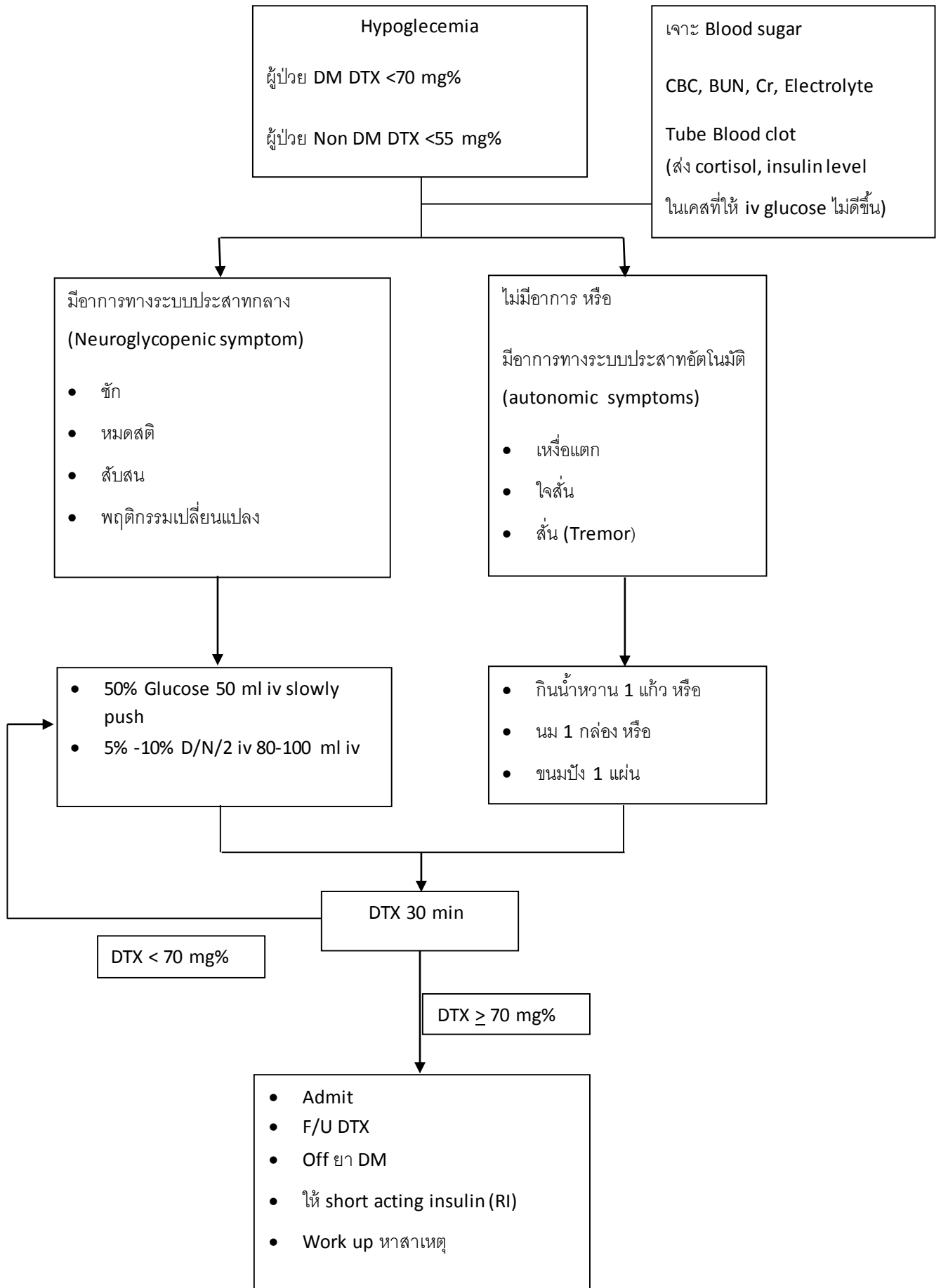

ตารางที่ 11 แนวทางการเลือกและหลีกเลี่ยงการใช้ยาลดความดันโลหิตในผู้สูงอายุที่มีภาวะอื่นร่วมด้วย

	Diuretics	BBs	CCBs	ACEIs	ARBs	AAAs	ABs
โรคเมตาบอลิก	✓	✓	✓	✓	✓		
โรคไตเรื้อรัง				✓	✓		
โรคทางหลอดเลือดสมอง	✓			✓			
โรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย		✓		✓		✓	
ภาวะหัวใจวาย	✓	✓		✓	✓	✓	
คอสมสูงขนาดโต							✓
โรคกระดูกพรุน	✓ (thiazide)		✓				
โรคหลายชนิดลดความเร็ว สลายโปรตีนไต		×	✓				
โรคหลอดเลือดแดง renal คื่นโพรงน้ำ				×	×		
AV-block (grade 2 หรือ 3)		×	×				
โรคหลอดเลือดอุดตัน เรื้อรัง		×					
ปัสสาวะรด							×
โรคเก๊าท์	×						

หมายเหตุ: BBs - β -blockers, CCBs - calcium channel blocker, ACEIs - angiotensin-converting enzyme inhibitors, ARBs - angiotensin II receptor blockers, AAAs - aldosterone antagonists, ABs - α -blockers, non-DHP CCBs - non-dihydropyridine calcium channel blockers;
 ✓ - แนะนำได้, × - ไม่ควรใช้

แนวทางการดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ (Hypoglycemia)

Hyperglycemia

DTX > 250 mg/dl

ไม่มีอาการ

มีอาการ

ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน

อาเจียนหายใจหอบลึก (Kussmaul breathing)

หมดสติ ชัก กระสับกระส่าย

อาการของภาวะ dehydration เช่น ความดันโลหิตต่ำ ชีพจรเต้นเร็ว

ลมหายใจมีกลิ่น acetone

CBC, BUN, Cr, Blood sugar

Electrolyte ขอนผลด่วน

Simple hyperglycemia

DKA

HHS

Most common in DM type 1

Serum glucose > 250 mg/dl

Positive serum ketone

Wide gap metabolic acidosis

Arterial pH < 7.3, serum

HCO₃ < 15 meq/L

Most common in DM type 2

Serum glucose > 600 mg/dl

Effective serum osmolarity

>320 mOsm/L

Admit control BS

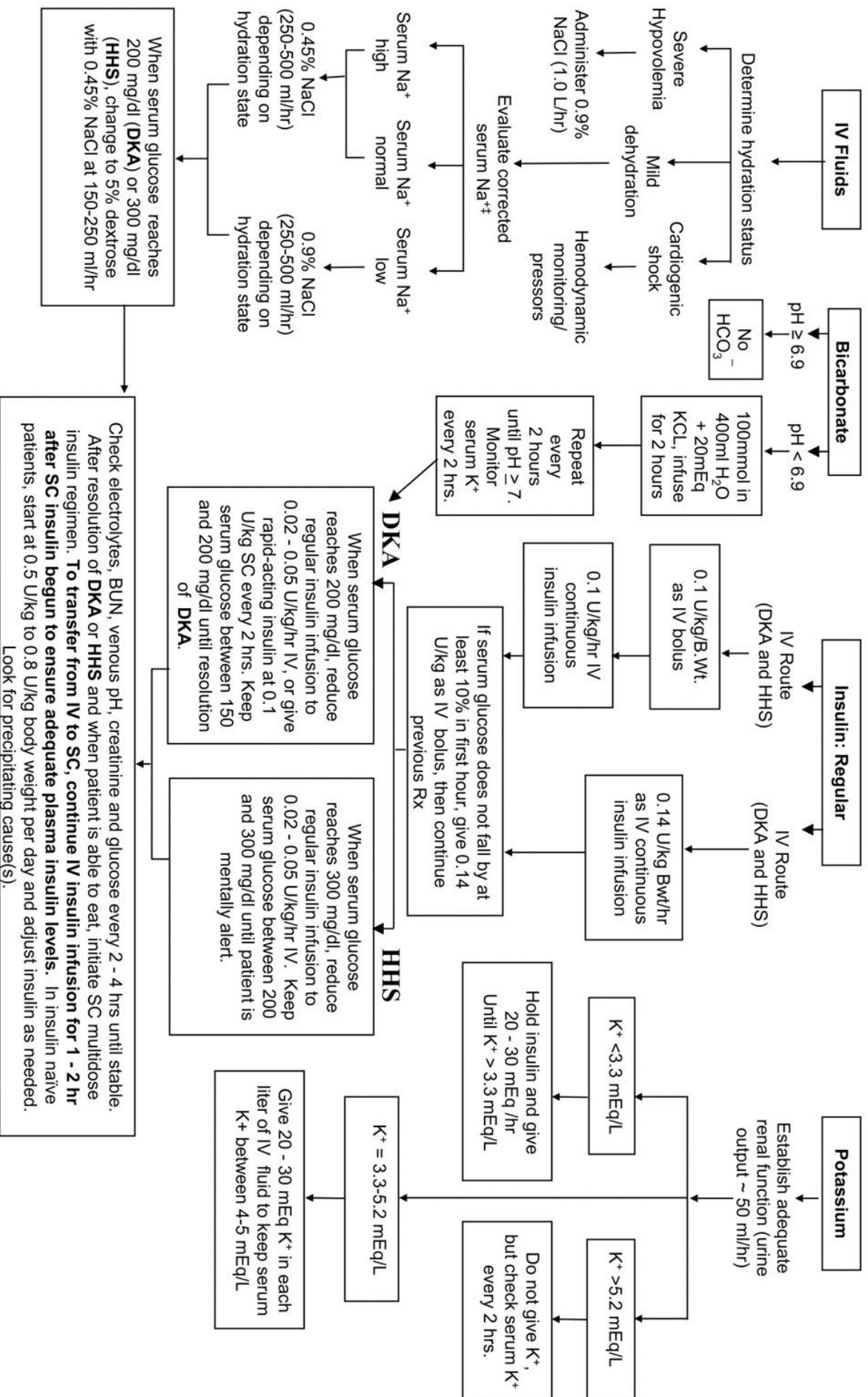
แนวทางการรักษาภาวะ DKA or HHS หน้าถัดไป

Effective serum osmolarity = 2 [serum Na] + glucose/18

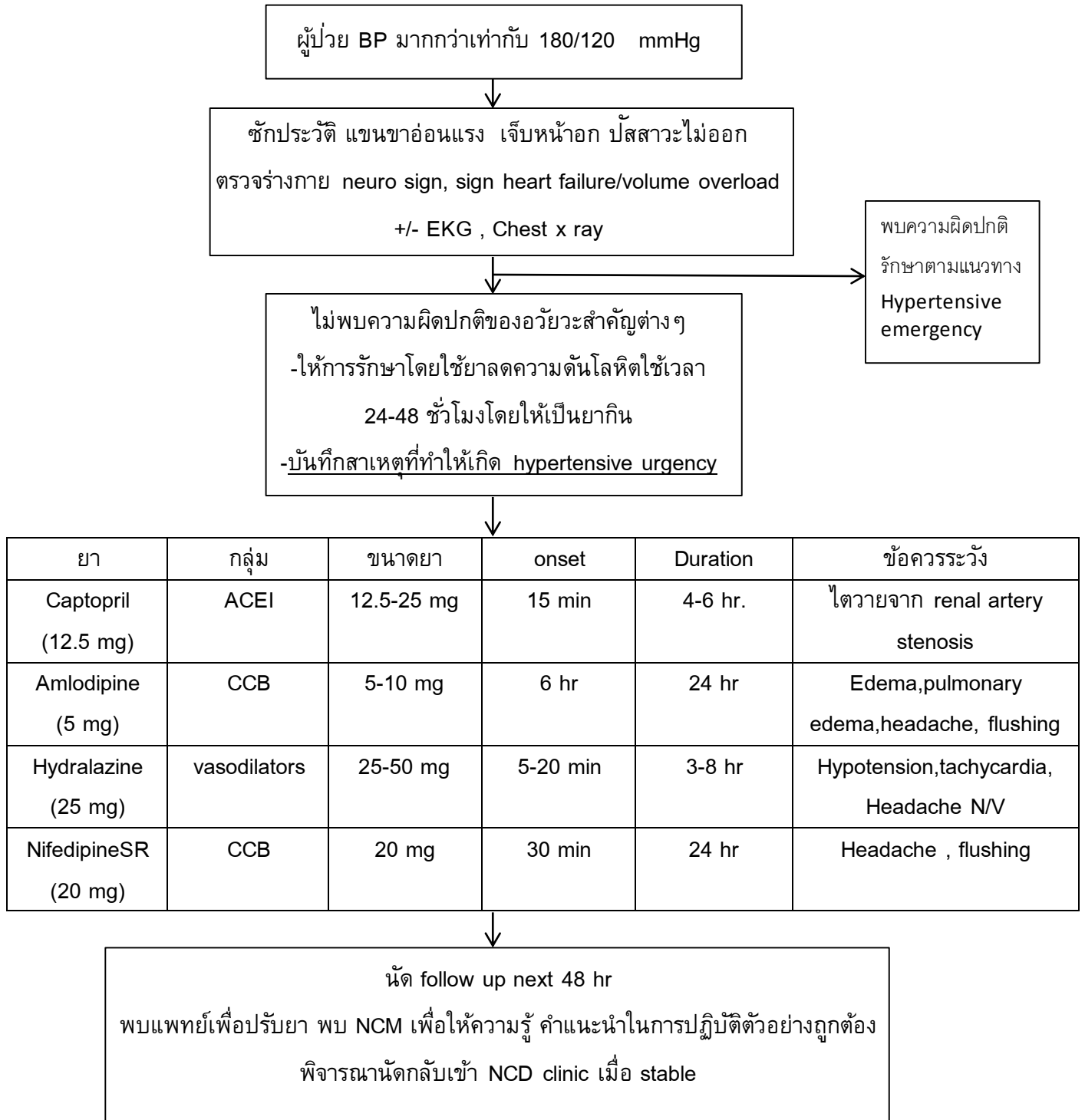
Anion gap = serum Na - (Cl + HCO₃)

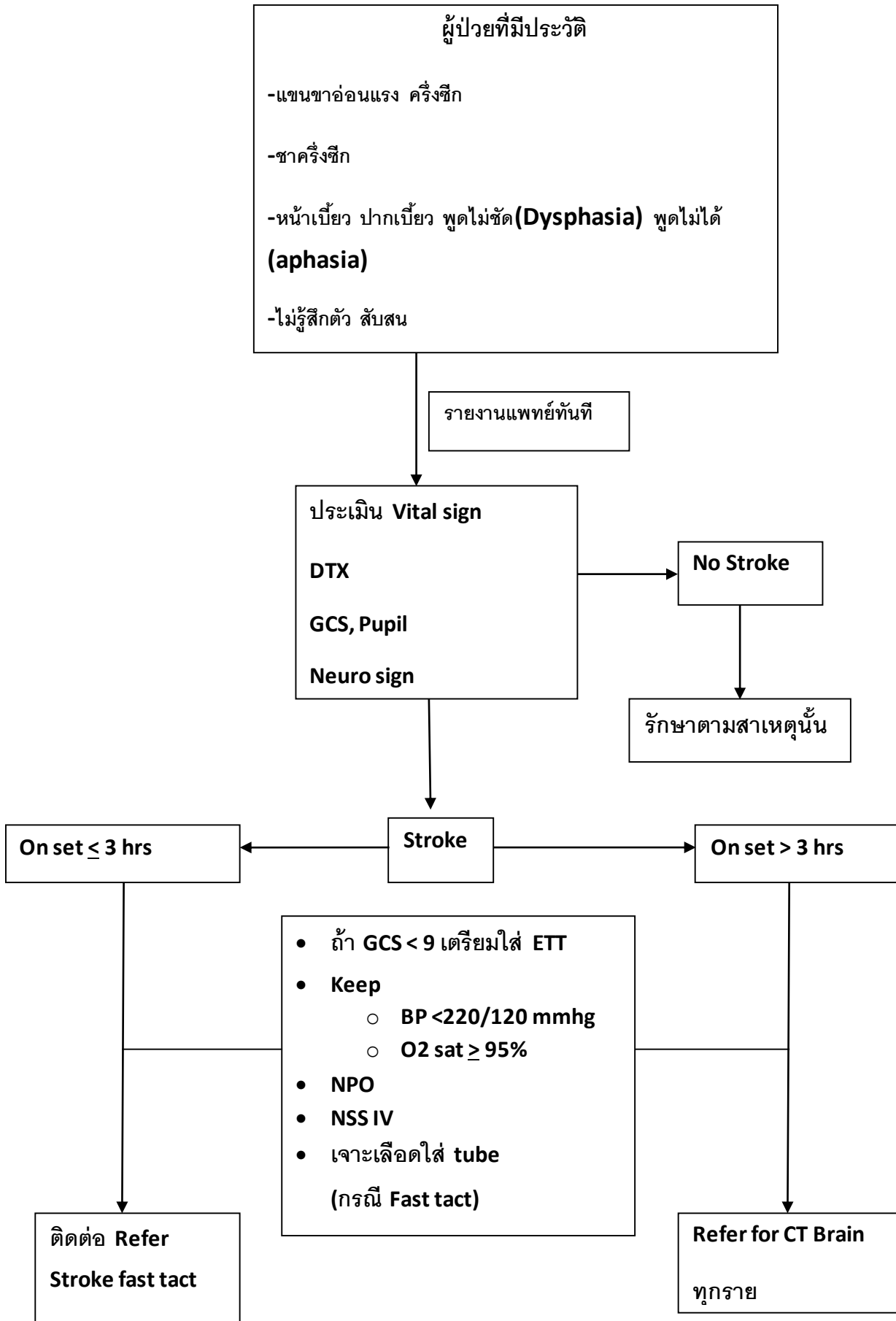
Complete initial evaluation. Check capillary glucose and serum/urine ketones to confirm hyperglycemia and ketonemia/ketonuria. Obtain blood for metabolic profile. Start IV fluids: 1.0 L of 0.9% NaCl per hour.[†]

แนวทางการดูแลผู้ป่วย Hypertensive Urgencies โรงพยาบาลเขาคิชฌกูฏ

แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรพ.เขาคิชฌกูฏ

Ischemic stroke keep BP < 220/120 mm Hg
start antihypertensive หลัง 2 สัปดาห์